Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Iacobo apostolo [maiori] xciiii

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

tis afficieris ſupplicijs et mea filia non diceris. Cui illa. Magnā michi grām ꝓſtitiſti q: iam me nō vocas filiā diaboli. Qđ autē de diabolo naſcit demon eſt. Tu es pater ipſiꝰ ſathane. Tūc ille iuſſit carnes eiꝰ vnguł radi. ⁊ mēbra eiꝰ tenera diſrumpi. Chriſtina aūt de carnibꝰ ſuis accipiēs in vultū patris ꝓiecit dicēs. Accipe tiranne ⁊ carnē a te genitam comede. Tunc pater ſup rotam eam poſuit. ⁊ ignem cū oleo ſuppoſuit. Sed flāma exiliens mille quingētos viros occidit. Pater aūt eiꝰ omnia hec magicis artibꝰ aſcribēs ipſam iterum in carcerem mitti fecit. ⁊ facta nocte iuſſit pueris ſuis vt lapidem grandē ad collū eiꝰ ligarēt ⁊ in mare ꝓijcerēt. Qđ cū feciſſent: ꝓtinus angeli eā aſſumūt. Xp̄s aūt ad eā deſcēdit ⁊ eā in mari baptizauit dicens. Baptizo te in deo p̄re meo. ⁊ in me iheſu xp̄o filio eiꝰ. ⁊ in ſpirituſancto. Et cōmiſit eā michaeli archāgelo q̄ eam ad terrā adduxit. Qđ audiēs p̄r frontē ſuā ꝑcutiēs dixit. Quibꝰ maleficijs hoc facis: vt in mari maleficia tua exerceas? Cui illa. Stulte ⁊ īfelix a xp̄o hāc accepi grām. Tunc in carcerē eam miſit: iubēs vt in craſtino debeat decollari. ¶ B Ipſa aūt nocte p̄r ſuus mortuus eſt inuētus. Huic quidā iudex iniquus ſucceſſit noīe dius: q̄ cunā ferreā ſuccenſā cū oleo. reſina ⁊ pice parari fecit. ⁊ chriſtinam ibidē iactari cunāq; a viris quatuor agitari: vt citiꝰ ꝯſumeret. Tūc chriſtina deū laudauit ⁊ q̄ eā nup renatā denuo volebat vt infantulā in cunabuł agitari. Tūc iudex iratꝰ fecit radi caput eius. ⁊ nudā ꝑ ciuitatē vſq; ad appollinē duci. Ubi ydolo imꝑauit. ⁊ corruēs in puluerē eſt redactū. Qđ audiēs iudex expauit. ⁊ ſpm̄ tradidit. Huic ſucceſſit iulianus: qui fornacē ſuccēdi fecit. ⁊ chriſtinā intꝰ iactari. Ubi ꝑ quinq; dies cū angelis cantās ⁊ deābulans illeſa permanſit. Qđ audiēs iulianꝰ ⁊ magicis artibus hoc aſcribēs. duas aſpides. duas viperas. duoſq; colubros ad eam dimitti fecit: ſed ſerpētes eiꝰ pedes lingūt. aſpides nil nocētes ad vbera pendēt colubri collo ſe voluētes ſudorē lingūt. Julianus aūt incātatori dixit. Nunqđ ⁊ tu magus es irrita beſtias? Qđ cū faceret ſerpētes in eum impetum fecerūt ⁊ eū ꝓtinus occiderūt. Tūc ſerpentibꝰ imꝑauit chriſtina. ⁊ ad deſertū locū ire fecit. ⁊ mortuū hominē ſuſcitauit. Tūc iulianꝰ māmillas eiꝰ p̄cidi mādauit de q̄bus lac ꝓ ſanguine fluxit. Deinde linguā eiꝰ p̄cidi fecit. Chriſtina vō nequaq̄ loquelā amittēs. p̄ciſſurā lingue accipiēs in faciē iuliani proiecit. ⁊ oculū eius inde ꝑcutiens eū excecauit. Iratuſq; iulianꝰ duas ſagittas circa cor eius ⁊ vnā in latus eius dimiſit. Et illa ꝑcuſſa ſpiritū deo tradidit. Circa annos dn̄i. cclxxxvij. ſub diocleciano. Requieſcit aūt corpꝰ eius in quodā caſtro qđ bulſenū vocatur inter vrbem veterem ⁊ viterbium ſito. Tirus eīm que iuxta caſtrū illud erat funditus eſt euerſa.

¶ De ſancto Jacobo apoſtolo maiori. xciiii A

Iacobus iſte apl's dictꝰ eſt iacobꝰ zebedei iacobꝰ f̄r iohānis. boanerges. i. filiꝰ tonitrui. ⁊ iacobꝰ maior. Dicit eīm iacobꝰ zebedei ſcz filiꝰ: non tm̄ carne ſꝫ etiā noīs interp̄tatione. zebedeꝰ interp̄tat donās ſiue donatꝰ. ⁊ btūs iacobꝰ ſeip̄m xp̄o donauit ꝑ mortis martiriū. ⁊ a deo nobiſ donatꝰ eſt in ſpūalē patronū. Dicit iacobus frater iohānis q: fuit eiꝰ f̄r n̄ tm̄ carne ſꝫ etiā moꝝ ſilitudine. Ambo eīm fuerūt eiuſdē zeli. eiuſdē ſtudij. eiuſdē voti. Eiuſdē zeli ad dn̄m vlciſcēdum. Cū eīm ſamaritani xp̄m nō reciperent iacobꝰ ⁊ iohānes dixerūt. Uis dicimꝰ deſcēdat ignis de celo ⁊ ꝯſumat illos. Eiuſdē ſtudij ad diſcendū. Un̄ iſti p̄cipue fuerūt q̄ xp̄m de die iudicij ⁊ alijs vēturis interrogauerūt. Eiuſdē voti ad obtinendū: q: ſeſſionē ad dexterā ⁊ ſiniſtrā xp̄i ambo hr̄e voluerūt. Dicit filiꝰ tonitrui rōne ſonore p̄dicationis q: malos terrebat. pigros excitabat. oēs ſua altitudie in āmirationē ꝯuertebat. Un̄ dicit beda de iohanne q̄ tam alte intonuit vt ſi aliquātulū altiꝰ intonuiſſet totꝰ mūdꝰ eū cape nō potuiſſet. Dicit iacobus maior ſicut alter minor. Primo rōe vocatiōis:

qm̄ prius vocatus eſt a xp̄o. Scd̄o rōne familiari
tatis. qm̄ maiorē familiaritatē videt̃ xp̄s habuiſſe
cum iſto ꝙ cū illo ſicut patet qꝛ ip̄m ad ſecreta ſua
admittebat. ſicut fuit ad ꝑuelle reſuſcitationē et
ad glorie tranſfigurationē. Tercio rōne paſſiōis
qꝛ primꝰ inter ceteros ap̄los paſſus eſt. Sicut er
go dicitur maior alio ex eo ꝙ priꝰ vocatus eſt ad
ap̄latus grām ita pōt dici maior ex eo ꝙ priꝰ vo
catus eſt ad eternitatis gloriam.

Iacobus ap̄ls filiꝰ zebedei poſt aſcenſio
nem dn̄i dū per iudeā ⁊ ſamariā p̄dicaret
in hiſpaniā tandē iuit vt ibi verbū dn̄i ſeminaret
Sꝫ dū ibi ſe ꝓficere nil videret. ⁊ ſolūmodo ibidē
ix. diſcipulos acqſiuiſſet. duos ex illis cā p̄dicandi
reliqt. ⁊ alios. vij. ſecū aſſumēs iterū in iudeā re-
dijt. Magr̄ aūt iohānes beleth dicit ꝙ tm̄ vnū ibi
ꝯuertit. Cum ergo in iudea verbū dn̄i p̄dicaret.
magꝰ quidā noīe hermogenes cū phariſeis diſci-
pulū ſuū noīe philetū ad iacobū miſit vt ip̄m phi
letꝰ corā iudeis ꝯuinceret ꝙ ſua p̄dicatio falſa eſ
ſet. Sed cū ap̄ls corā oībus rōnabilr̄ eū ꝯuiciſſet.
⁊ multa corā eo miracula feciſſet: redijt philetus
ad hermogenē: doctrinā iacobi approbās et mira
cula recitās ac eiꝰ diſcipulū ſe velle fieri ꝓteſtans
et vt ipſe ſilr̄ efficeretur diſcipulus ꝑſuadēs. Tūc
hermogenes iratus arte ſua magica ita eum im-
mobilem fecit vt ſe nullatenꝰ mouere poſſet dicēs
Videbimus ſi iacobus tuus te ſoluat. Quod cum
philetus iacobo per puerū ſuum nunciaſſet miſit
ad eum ſudariū ſuum dicens. Accipiat ſudariū et
dicat. Dn̄s erigit eliſos. ipſe ſoluit compeditos.
Statimqꝫ vt de ſudario tactus eſt ſolutus a vin-
culis magicis artibꝰ hermogenis inſultauit ⁊ ad
iacobum ꝓperauit. Iratus hermogenes demo-
nes aduocauit: p̄cipiens vt ip̄m iacobū vinctum
cum phileto adducāt. vt de ipſis ſe vindicet. ne di
ſcipuli eiꝰ de cetero ſibi audeāt taliter inſultare.
Venientes aūt demones ad iacobū in aere vlula-
re ceperūt dicentes. Iacobe ap̄le dei miſerere no
bis qꝛ anteꝗ̄ tēpus noſtrū adueniat iam ardemꝰ.
Quibus iacobus ait. Vt qd̄ veniſtis ad me. Qui
dixerūt. Hermogenes miſit nos vt te ⁊ philetū ad
ip̄m duceremꝰ. Sed mox vt ad te venimꝰ. angelꝰ
dei nos cathenis igneis religauit ⁊ plurimū cru-
ciauit. Quibus iacobus. Exſoluat vos angelus
dn̄i. ⁊ ad ipſum redite. ⁊ eum ad me vinctum ad-
ducite ſed illeſum. Qui cū abijſſent apprehenden
tes hermogenē manꝰ ei a tergo ligauerūt ⁊ ip̄m
ſic vinctum ad iacobū adduxerūt dicentes. Miſi-
ſti nos vbi incenſi ſumus ⁊ grauiter cruciati. Dixe
runtqꝫ demones ad iacobum. Da nobis in eū po-
teſtatē vt poſſimꝰ tuas iniurias ⁊ noſtra incēdia
vindicare. Quibus ait iacobus. Ecce philetus an
te vos eſt: cur eum non tenetis? Cui illi. Nos non
poſſumꝰ nec formicā que in cubiculo tuo eſt manu
ꝯtingere. Dixitqꝫ iacobus ad philetū. Vt bona ꝑ
malis ſcd̄m ꝙ xp̄s nos docuit reddamꝰ. hermoge
nes te ligauit tu eum ſolue. Solutꝰ hermogenes
ꝯfuſus ſtetit. ⁊ iacobus ap̄ls ei dixit. Vade liber
quocūqꝫ volueris. Non eīn diſcipline noſtre eſt vt
inuitus aliquis ꝯuertatur. Dixitqꝫ ei hermoge-
nes. Ego noui iras demonū: niſi michi aliquid de
deris qd̄ mecū habeam occidēt me. Cui iacobus
baculum ſuū dedit. Ille autē perexit: ⁊ oēs libros
artis ſue magice ad ap̄lꝫ cremādos attulit. Iaco
bꝰ aūt ne forte odor incēdij vexaret incautos eos
in mari ꝓijci fecit. Proiectiſ ergo libris ad ap̄lm
redijt. ⁊ plantas eiꝰ tenēs dixit. Animaꝝ liberator
accipe penitentē quem inuidentē ⁊ detrahentem
actenꝰ ſuſtinuiſti. Cepit igit̃ in dei timore ꝑfectꝰ
eſſe adeo vt v̄tutes plurime ꝑ eū fierēt. Videntes
aūt iudei hermogenē ꝯuerſum zelo ꝯmoti iacobū
adierūt. ⁊ cur iheſū crucifixū p̄dicaret increpaue
rūt. Ille v̄o cū eis ꝑ ſcripturas aduētū xp̄i ⁊ paſſi
onē euidēter ꝓbaſſet: plurimi crediderūt B
Abiathar vero pōtifex āni illiꝰ ſeditionē in pp̄lo
excitauit. ⁊ miſſo fune in collo ap̄li ip̄m ad hero-
dem agrippā adduci fecit. Cumqꝫ iuſſu eiꝰ ad de-
collandū duceret̃: quidā paraliticus in via iacēs ad
eū clamauit vt ſibi ſanitatē ꝯferret. Cui iacobꝰ ait
In noīe iheſu xp̄i ꝓ cuiꝰ fide ducor ad decollādū
exurge ſanꝰ: ⁊ bn̄dic creatorē tuū. Et ſtatim ſana
tus ſurrexit. ⁊ dn̄m bn̄dixit. Scriba aūt qui funē
in collo ſuo miſerat ⁊ trahebat noīe ioſias hoc vi-
dens. ad pedes eiꝰ ſe ꝓiecit. ⁊ veniā petēs ſe xp̄i-
anū fieri poſtulauit. Qd̄ vidēs abiathar eū tene
ri fecit ſibiqꝫ dixit. Niſi nomē xp̄i maledixeris cū
ipſo iacobo decollaberis. Cui ioſias. Maledictꝰ
tu ⁊ maledicti oēs dies tui. Nomen aūt dn̄i iheſu
xp̄i ſit bn̄dictū in ſecula. Tūc abiathar os eiꝰ pu-
gnis cedi iuſſit. ⁊ miſſa de eo legatiōe ad herodē
impetrauit vt cū iacobo decollaret̃. Cū aūt am-
bo decollari deberēt. iacobꝰ a ſpiculatore lagenā
aque petijt. ⁊ ibidē ioſiā ꝓtinus baptizauit. ⁊ ſta
tim capitis obtrūcatiōe vterqꝫ martiriū ꝯſumma
uit. ¶ C Decollatus eſt aūt beatus iacobꝰ. viij
kl's apriľ in anūnciatiōe dn̄ica. ⁊ viij kl's auguſti
ꝯpoſtellā tranſlatꝰ eſt. ⁊ iij. kl'. ianuarij. ſepultꝰ.
qꝛ ſepulcri eiꝰ fabrica fuit ab auguſto vſqꝫ ad ia-
nuariū ꝓtelata. Statuit igit̃ eccl'ia vt feſtū eius

De ſancto Jacobo apoſtolo

viij. kl's. auguſti in tp̄e ſcʒ magis ꝯgruo deberet
vniuerſalr̄ celebrari. Decollato aũt iacobo. vt io-
hannes beleth ait. q̄ hanc tranſlationē diligenter
exequtur. diſcipuli eiꝰ corpꝰ nocte timore iudeoꝝ
rapiētes naui illud impoſuerũt. ⁊ ſepulturam di-
uine ꝓuidētie ꝯmittētes. nauim ſine regimine cō-
ſcenderũt. ⁊ angelo dñi duce in galliciā in regno
lupe applicuerũt. Erat enī ī hiſpania regīa q̄dā
ſic dicta noīe ⁊ merito vite. Deponētes igitur cor-
pus de naui. ſup quendā magnū lapidē illud de-
poſuerũt. Qui lapis mox vt cera corpori ceſſit. et
in ſarcofagū corꝑi ſe mirabilr̄ coaptauit. Ingre-
dientes igit̄ diſcipuli ad lupā dixerũt. Dñs iheſus
xp̄s mittit ad te corpꝰ diſcipuli ſui vt quē noluiſti
recipe viuū: ſuſcipias defunctū. Et narrātes ei mi-
raculū qualr̄ illud ſine regimine illuc aduexiſſent
locū ad eiꝰ ſepulturā ꝯgruū petierũt. Qđ dū re-
gina audiſſet. vt dicit idē iohānes beleth. eos in
dolo ad quendā vnū crudeliſſimū. vel ſcđm alios
ad regē hiſpanie deſtinauit. vt eiꝰ ſup hoc ꝯſen-
ſum hrent. Qui eos cepit ⁊ in carcerē reclūſit. Cū
aũt ille diſcūberet: angelꝰ dñi carcerē aperuit. et
eos libere abire ꝑmiſit. Qđ cū ille cognouiſſet. ve-
lociter poſt eos milites qui eos caperēt deſtina-
uit. Cum aũt milites illi pontem tranſirēt: fracto
ponte oēs in flumine ſunt ſubmerſi. Qđ ille audi-
ens. ꝑnitētia ductꝰ ſibi ⁊ ſuis metuēs miſit poſt
illos rogās vt ad ſe redirēt. ⁊ quicq̄d vellēt ad li-
bitū impetrarēt. Illi aũt redierũt. ⁊ pplm̄ ciuita-
tis ad fidē dñi ꝯuerterũt. Qđ lupa audiēs vehe-
mēter doluit. ⁊ redeūtibꝰ ad ſe diſcipłos ⁊ aſſen-
ſum regis aperiētibus illi r̄ndit. Accipite boues
quos habeo in tali loco vel mōte ⁊ plauſtrū iun-
gite. ac corpꝰ dñi veſtri deferte. ⁊ locum ſicut vo-
lueritis edificate. Hec autem lupa cogitatione di-
cebat. Sciebat enī boues thauros eſſe indomitos
⁊ ſilueſtres. ⁊ ideo putauit ꝙ nō poſſent iūgi nec
applicari. vel ſi iungerētur huc illucq̄ diſcurre-
rent. ⁊ ſic currū diſſiparēt. ⁊ corpꝰ deijcerēt ⁊ ipos
necarēt. Sed nō eſt ſapīa ꝯtra deū. Illi aũt dolū
eius non cogitātes montē aſcendunt ⁊ draconē
quendā ſpirantē. ⁊ in eos irruentē cruce appoſi-
ta per mediū ventrē ſcindūt. Facto etiā ſigno cru-
cis ſup thauros: velut agni ſubito manſueſcūt. et
illos iungētes corpus ſancti iacobi cū lapide ſup
quē poſitū fuerat in curru poſuerũt. Boues autē
ſine alicuiꝰ regimine corpus in mediū palaciū lu-
pe detulerũt. Qđ illa audiēs ⁊ ſtupēs credidit. ⁊
chriſtiana effecta oīa q̄ petierũt tribuit. ⁊ palaciū
in eccleſiam ſancto iacobo dedicans. magnifice
ipſam dotauit. ⁊ in bonis operibus vitam finiuit
¶ Vir quidā noīe bernardus de ep̄atu mutineſi.
vt ait calixtus papa. dū captus ⁊ cathenatꝰ in ꝓ-
fūdo turris poſitꝰ eſſet. ⁊ ſp btm̄ iacobū inuocaret
apparuit ei ſanctꝰ iacobus dicēs. Veni ſeq̄re me
in galliciā. Et cōfractis cathenis cū diſpuiſſet. ille
vinculis ad collum ſuſpēſis ad ſummitatē turris
ꝯſcēdit. ⁊ inde ſine aliqua leſione vnicū ſaltū fecit
cum tñ turris .lx. cubitoꝝ altitudinē poſſideret.
¶ Quidam. vt ait beda. cū enorme peccatū pluri-
mum cōmiſiſſet. ⁊ ep̄s ꝯfitētē abſoluere timuiſſet
hominē illum cū cedula in qua illud peccatū ſcri-
ptum erat ad ſanctū iacobū miſit. Cum ergo in fe-
ſto eiuſdē cedulam ſup altare poſuiſſet ⁊ ſanctum
iacobū vt illud peccatū deleret ſuis meritis exo-
raret. cedulā poſtmodū aperuit. ⁊ penitꝰ deletum
inueniēs deo ⁊ ſctō iacobo grās reddidit ⁊ factū
omnibꝰ publicauit. ¶ Xxx. viri de lothoringia. vt
ait hubertus biſuntinus. circa annū dñi. m. lxx. ad
ſanctū iacobū ꝑ ꝑgrātes oēs vno excepto fidē ſibi
mutui ſeruitij ꝓmiſerũt. Unus igitur illoꝝ infir-
matus. xv. diebꝰ a ſocijs expectat̄. ſed tandē a cū-
ctis relinq̄tur. ⁊ a ſolo illo q̄ fidē nō ꝓmiſerat ad
pedem montis ſancti michaelis cuſtoditur ſed ad
veſperaſcēte die morit̄. Viuus aũt ꝓpter illiꝰ lo-
ci ſolitudinē ⁊ defuncti pn̄tiam. ⁊ imminentē no-
ctis caliginē. ⁊ barbarice gentis feritatē valde ti-
muit. Sed ſtatim btūs iacobus in ſpecie eq̄tis ſi-
bi apparēs ⁊ cū ꝯſolans ait. Trade michi hunc
mortuū. ⁊ tu aſcēde poſt me ſup equū. Sicq̄ illa no-
cte ante ſolis ortū dietas. xv. ꝑagētes ad montem
gaudij q̄ eſt dimidia leuca circa ſctm̄ iacobū ꝑue-
nerũt. ibiq̄ ſanctꝰ iacobus vtrūq̄ depoſuit. ꝑcipi-
ens vt canonicos ſācti iacobi ad ſepeliendū pere-
grinum mortuū ꝯuocaret. ⁊ ſuis ſocijs diceret ꝙ
ꝓpter fidē fractā eoꝝ ꝑegrinatio nil valeret. Qui
iuſſa ꝯpleuit. ⁊ ſtupētibꝰ ſocijs de eius itinere ea
q̄ ſanctus iacobꝰ dixerat intimauit. ¶ E Theu-
tonicus quidā. vt ait calixtꝰ papa. cū filio ſuo circa
annū dñi. m. xx. ad ſanctū iacobū ꝑgens ⁊ in vrbe
tholoſa grā hoſpitādi diuertens ab hoſpite ine-
briatur. ⁊ ab eo in malha argēteus ciphus abſcō-
dit̄. Mane igit̄ exeūtes. quaſi latrones inſequēs
reuocauit. ⁊ ꝙ ciphū argēteū furati fuerint eiſdē
obiecit. Cui cū dicerēt ꝙ punire eos faceret ſi a-
pud eos ciphū inuenire poſſet. Et cū aꝑta malha
inuētus fuiſſet ꝓtinus ad iudicē rapiutur. Data
ergo ſnīa oīa que hēbant hoſpiti tradunt̄ ⁊ vnus
eoꝝ ad ſuſpendiū iudicatur. Sed cū pater ꝓ filio
et filius pro patre mori vellet. tandem filius ſuſ-

penditur. ⁊ pater ſanctū iacobum merens ꝓgreditur. Igitur poſt .xxxvi. dies rediēs. ⁊ ad corpus filij diuertēs. ſuꝑ cū lamētabiles voces ꝓmebat. Et ecce filiꝰ ſuſpenſus ꝯſolari cepit ipſum dicēs. Dulciſſime pater ne fleueris qꝛ nunꝗ̄ michi ſic bene fuit: qm̄ hucuſqꝫ ſanctꝰ iacobus me ſuſtētat et celeſti dulcedine refocillat. Qd̄ pater audiens ad vrbem cucurrit. ⁊ veniētes ppl'i filiū peregrini incolumē depoſuerūt. ⁊ hoſpitē ſuſpēderūt. ¶ Refert hugo de ſācto victore: ꝙ cuidā peregrino ad ſanctū iacobū pergēti: diabolꝰ in ſpecie ſancti iacobi apparuit. ⁊ de miſeria pn̄tis vite plura ꝯmemorans: felicē ſe eſſe ſi ob honorē ſuū ſe necaret aſſeruit. Qui mox gladiū arripuit ⁊ ꝓtinꝰ ſeipm̄ occidit. Et cū ille in domo cuiꝰ hoſpitatus fuerat ſuſpectꝰ haberet ⁊ mori plurimū formidaret. continuo qui mortuꝰ fuerat reuixit. aſſerēs ꝙ dum demon qui mortē ſuaſerat ad ſupplicia ipm̄ duxiſſꝫ: beatꝰ iacobus mox occurrit: ⁊ ereptū ad thronū iudicis deduxit. ⁊ accuſantibꝰ demonibus: vt vite reſtitueretur obtinuit. ¶ Quidā iuuenis de territorio lugduneñ. vt narrat hugo abbas clunaceñ. qui ad ſanctū iacobum frequēter cum deuotione magna ire ſolebat. quadam vice dum illuc tendere vellet. nocte illa in fornicationem lapſus eſt. Pergenti igit̄ nocte quadā diabolꝰ in ſpecie ſancti iacobi apparuit dicēs. Noſti qui ſum. Negāti illi dixit diabolus. Ego ſum iacobꝰ apl's quē ſingulis annis viſitare ꝯſueuiſti. Scias ꝙ multū de deuotione tua gaudebā ſꝫ nuꝑ de domo tua egrediens in fornicationem incidiſti. ⁊ nō ꝯfeſſus ad me accedere p̄ſumpſti quaſi tua ꝑegrinatio deo ⁊ michi placere poſſit. Non ſic expedit ſed qcunqꝫ ad me ꝑegrinādo venire deſiderat. priꝰ pctā ſua ꝑ ꝯfeſſionē debet pādere ⁊ poſt ꝑegrinādo eadē cōmiſſa punire. Et his dictis demō euanuit. Tūc iuuenis anxiatꝰ domū ſuā redire ⁊ pctā ſua ꝯfiteri. deinde iter reincipe diſponebat. Et ecce diabolus apparēs iterū in ſpecie apl'i hoc oīno diſſuaſit. aſſerēs ꝙ peccatū illud nullo modo ſibi remitteret. niſi penitꝰ genitalia ſibi mēbra ſecaret beatior aūt foret ſi ſe vellet occidere. ⁊ ꝓ eiꝰ nomine martir eſſe. Iuuenis igit̄ nocte ſocijs dormiētibꝰ gladiū accipiēs genitalia ſibi p̄ſcidit. Deinde eodem cultro ſe ꝑ ventrē tranſfixit. Expgefacti ſocij h[illegible]dētes. ⁊ plurimū formidātes. ꝓtinus aufugerūt. ne ſuſpecti de homicidio haberētur. Uerū cū fouea ei pararetur q̄ fuerat defunctꝰ reuixit. ⁊ cunctis fugiētibus ⁊ ſtupētibꝰ que ſibi acciderāt enarrauit dicēs. Cum me ad ſuggeſtionē demonis occidiſſem. demones me capientes verſus romam deducebāt. Et ecce poſt nos beatus iacobꝰ ꝓtinus cucurrit. ⁊ demones de fallacia plurimū increpauit. Cūqꝫ ad inuicem diutiꝰ diſceptarent cogente beato iacobo ad quoddā pratū venimꝰ. vbi virgo beata cū multis ſāctis colloquēs reſidebat. Cui cū beatꝰ iacobus ꝓ me ꝯqueſtus fuiſſet illa plurimū demones increpauit ⁊ me vite reſtitui p̄cepit. Beatꝰ igitur iacobus me ſuſcipiēs vite reddidit vt videtis. Poſt triduū ergo ſolis in illo cicatricibꝰ remanētibus iter arripuit. ⁊ inuentis ſocijs oīa ꝑ ordinē enarrauit. ¶ Franciꝰ q̄dam. vt ait calixtꝰ papa. circa annū dn̄i .m.c. cum vxore ⁊ filijs ad ſanctū iacobum ibat. tum volens mortalitatē que erat in frācia fugere. tū ſanctum iacobū cupiēs viſitare. Qui cū ad vrbē pāpilonā veniſſet vxor eiꝰ ibidē obijt ⁊ hoſpes totā illiꝰ pecuniā ſibi cū iumēto quo vehebātur pueri vſurpauit. ille aūt deſolatꝰ incedēs. pueros quoſdam in humeris portauit. quoſdam ad manū trahebat. Cui vir cū aſino cōpaſſione cōmotus occurēs ſibi aſinū cōmodauit vt ſuꝑ illū pueri veherētur. Qui cum ad ſanctū iacobū ꝑueniſſet eidem vigilanti ⁊ oranti ſanctus iacobus apparuit. ⁊ an ſe cognoſceret reqſiuit. Cui negāti ait. Ego ſum iacobus apl's q̄ tibi meū aſinū accōmodaui. ⁊ iterū accōmodo reuertēti. Sed cito p̄noſcens ꝙ hoſpes tuꝰ de ſolario corruens morietur. ⁊ oīa q̄ tibi abſtulerat rehabebis. Que cū oīa ꝯtigiſſent: ille domum letus redijt. ⁊ pueris de aſino depoſitis aſinꝰ ſtatim diſparuit. ¶ Quidā mercator a quodam tirāno iniuſte ſpoliatꝰ in cuſtodia tenebatur: qui deuote ſanctū iacobū in ſui auxiliū inuocabat. Cui ſanctus iacobus vigilantibꝰ cuſtodibus apparuit ⁊ vſqꝫ ad turris ſūmitatē ipm̄ ꝑduxit. Statimqꝫ turris adeo ſe inclinauit. ꝙ ipſiꝰ ſummitas terre equalis fuit de qua ſine ſaltu deſcendēs ſolutꝰ receſſit. Quē cuſtodes inſequētes licet iuxta eum ꝑgerent tn̄ ipm̄ videre nō poterāt. ¶ Dū tres milites vt ait hubertus biſuntinus lugdunenſis dyoceſis ad ſanctū iacobū pergerēt: vnus eorꝫ a quadā muliercula rogatꝰ ſacculū ipſiꝰ amore ſancti iacobi ſuꝑ equū ſuum portabat. Deinde quendā infirmū in via deficientē inueniens ipſum ſuper equū poſuit. ⁊ infirmi burdonē cū ſacculo mulieris accipiens equum pariter ſequebat̄. Sed feruore ſolis ⁊ labore itineris fractus cum galliciam aduenīſſet: infirmitate grauiſſima laborauit. Cumqꝫ a ſocijs de ſalute anīe rogaretur ille tribus diebus extitit mutus: ſed quarto die ſocijs mortē expe

crantibus grauiter ſuſpirans ait. Gratias deo et
ſancto iacobo. quia cuis ſum meritis liberatus.
Cum enim quod monebatis facere vellem. demo
nes ad me venerũt me tam grauiter conſtringen=
tes vt nichil qd ad ſalutem anime ptineret aliqua=
ten⁹ loqui poſſem. Vos quippe audiebã ſed pror=
ſus rñdere nõ poterã. Nũc aũt ſanctus iacob⁹ huc
intrauit ferens in ſiniſtra manu ſacculum mulieris
in dextera baculũ paupis quos ĩ via adiuuerã. ita
vt burdonẽ ꝓ lancea et ſacculũ ꝓ ſcuto haberet ⁊
demones quaſi irat⁹ aggrediens eleuato baculo
terruit et ĩ fugam cõuertit. Nũc ergo ecce beati ia=
cobi gratia me liberauit. ⁊ loquelã reſtituit. Voca
te ergo ſacerdotẽ ad me. qꝛ diu in hac vita eſſe non
poſſum. Et conuerſus vni eoꝝ dixit. Amice noli a=
modo dño tuo militare quia veraciter eſt damna
tus et mala morte in ꝓximo moriturus. Sepulto
aũt ſocio cũ ille dño ſuo hoc dixiſſꝫ. ille pro nichilo
hoc ducẽs. et ſe emẽdare ꝯtempnẽs. poſt modicũ
lancea in bello confoſſus interijt. ¶ G Cũ cuidã
viro de vʒilaco vt ait calixtus papa ad ſanctũ ia=
cobuꝫ ꝑperanti pecunia defeciſſet et ille mendica
re erubeſceret ſub quadã requieſcẽs arbore ſom=
pniabat ꝙ ſanct⁹ iacobus euꝫ paſcebat. Euigilãs
igit̃ ſubcinericiũ panẽ ad caput reperit de quo. xv
diebus vixit quouſqꝫ ad ꝓpria remeauit. Singu=
lis eñi dieb⁹ ſufficienter bis de eo comedẽs ſequẽ=
ti die ipm in ſacculo integrum inueniebat. Refert
calixtus papa ꝙ ciuis quidã barchinone vrbis. cir
ca annũ dñi. M. c. ad ſanctum iacobũ veniẽs hoc
ſolum poſtulaſſe dicit̃. ne deinceps ab aliquib⁹ ho
ſtibus caperet̃. Rediens igit̃ ꝑ ſiciliam in mari a ſa
racenis capit̃ et pluries ab eis ꝑ nundinas vendi
tur ſed tñ ſemꝑ cathene quibus ligatus fuerat ſol=
uebant̃. Cum aũt iam. xiij. vicibus vẽditus fuiſſet
et duplicibus cathenis aſtrictus eſſet. et ille beatũ
iacobũ inuocaret. ſanctus iacob⁹ eidẽ apparuit di
cens. Qm̃ in eccleſia mea conſiſtens poſt poſita ſa
lute anime liberationẽ tm̃ corꝑis poſtulaſti. ideo ĩ
hec ꝑicula incidiſti. Sed quia dominus miſericors
eſt. miſit me vt te redimam. Statimqꝫ ruptis cathe
nis ꝑ terras et caſtella ſaracenoꝝ partem quendã
cathene in teſtimoniũ huius miraculi ferẽs ad ter
ram ſuã cũctis vidẽtibus et ſtupẽtibus rediȷt. Cũ
eñi eum aliquis capere volebat. viſa cathena terri
tus ꝓtinus fugiebat: Sed cũ leones alieqꝫ fere in
eum ꝑ deſerta gradientem vellent inſurgere. mox
viſa cathena ꝯcutiebant̃ terrore nimio et in fugaꝫ
ꝓtinus vertebantur. Anno dñi. m. ccxxxviij. in vi
gilia ſancti iacobi in quodã caſtro qd dicit̃ pratum
inter florentiã et piſtoriũ ſito. iuuenis quidaꝫ ruſti
ca quadam ſimplicitate deceptus. in ſegetes tuto=
ris ſui ignẽ appoſuit eo ꝙ hereditatẽ ſuã ſibi vſur
pare volebat. Tentus igit̃ et cõfeſſus ad caudam
equi trahẽdus incendio adiudicatus eſt. Qui pec=
catum ꝯfitens et ſancto iacobo ſe deuouẽs. cũ ſuꝑ
terrã petroſam ĩ ſola camiſia diutius tractus fuiſ
ſet. nec in corꝑe nec in camiſia ſenſit aliquam leſio
nem. Tandeꝫ ad palũ ligat̃. ligna vndecunqꝫ ꝯge
runt̃. igne ſuppoſito ligna et vincula ꝯburunt̃. ſed
ipo ſemꝑ beatũ iacobum inuocãte. nec in camiſia
nec in corꝑe aliqua leſio reꝑitur. Quem dũ in ignẽ
vellent iterato iactare a ꝑplo eripitur. et deus in
apoſtolo ſuo magnifice collaudatur.

¶ De ſancto criſtofero xcv A

Criſtoferus ante baptiſmũ dicebat̃ repro=
bus ſed poſt modum criſtoferus dictus eſt
quaſi chriſtum ferens ex eo ſcꝫ ꝙ chriſtum
quatuor modis portauit ſcꝫ ĩ humeris ꝑ traductio
nem. in corꝑe per macerationẽ. ĩ mente ꝑ deuotio
nem. in ore ꝑ confeſſionem ſiue predicationem.

Criſtoferus genere chananeus ꝓceriſſime
ſtature vultuqꝫ terribilis erat et. xij. cubitoꝫ
in longitudĩe poſſidebat. Qui vt in qbuſdã
geſtis ſuis legit̃ cum ſtaret cum quodã rege chana
neorum venit ſibi in mentẽ vt maiorem principeꝫ
qui in mundo eſſet quereret. et ad eundẽ ſecũ mo=
raturus accederet. Venit igitur ad quendã maxi=
mum regeꝫ de quo generalis fama habebatur ꝙ
maiorem mũdus principeꝫ non haberet. Quẽ rex